# Introductie instructie geven bij Defensie (K1157)

## Servicedocument – Praktijkexamen met toelatingseis

Uitgever: Exalo Media
Versie: 2026-10

**Auteursrechtwaarschuwing**

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

Dit document bevat inhoud die beschermd wordt door het auteursrecht. Exalo Media bezit het auteursrecht op de tekst, afbeeldingen, grafieken, en andere inhoud die in dit document worden weergegeven, tenzij anders aangegeven.

Niets in dit document mag worden verveelvoudigd, verspreid, overgedragen, tentoongesteld, gereproduceerd, of op enige andere wijze gebruikt worden zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van Exalo Media. Het is strikt verboden om de inhoud van dit document te wijzigen, aan te passen of te vertalen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Exalo Media.

Exalo Media behoudt zich het recht voor om juridische stappen te ondernemen tegen personen of entiteiten die inbreuk maken op het auteursrecht van dit document.

Voor toestemming om de inhoud van dit document te gebruiken, neem contact op met:

Exalo Media
info@exalo.nl
https://exalo.nl

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

# Examenmatrijs D1-K1

| **D1-K1: Geeft instructie aan het team** | |
|---|---|
| **Complexiteit:** | De beginnend beroepsbeoefenaar geeft een eenvoudige instructie dan wel training aan zijn team waarbij de omstandigheden redelijk overzichtelijk zijn voor wat betreft groepsgrootte, complexiteit van de opdrachten en de beschikbaarheid van faciliteiten. In de gesimuleerde omgeving wordt de complexiteit bepaald doordat de operationele omgeving onveilig is. De beginnend beroepsbeoefenaar moet zich daarom altijd beveiligen. Hij heeft te maken met weinig comfort, fysiek redelijk zware omstandigheden door wisselende weersomstandigheden en terreincondities en gebrek aan privacy. Ook mentaal werkt hij onder verzwaarde condities, zoals werken onder tijdsdruk tijdens langdurige diensten. De beginnend beroepsbeoefenaar dient zijn werkzaamheden volgens opdracht uit te voeren zowel overdag als bij duisternis. |
| **Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid:** | De beginnend beroepsbeoefenaar traint met zijn team in teamverband. Hij werkt samen met teamleden en de leidinggevende/militaire meerdere en voert ook werkzaamheden zelfstandig uit. Hij let bij al zijn werkzaamheden erop dat het goed gaat (fysiek en mentaal) met zijn teamleden en dat hun tenue, uitrusting en bepakking in orde zijn. Hij ontvangt eenvoudige opdrachten van en legt verantwoording af aan de leidinggevende/militaire meerdere. De beginnend beroepsbeoefenaar krijgt zo nodig aanwijzingen voor de aanpak van de opdrachten en de randvoorwaarden waarbinnen de opdrachten uitgevoerd moeten worden. De werkzaamheden van de beginnend beroepsbeoefenaar zijn vergelijkbaar met die van een meewerkend voorman. Hij is degene die zijn teamleden aanstuurt en militaire instructie geeft tijdens de uitvoering van de opdrachten. Tevens is hij de stuwende kracht binnen het team. |
| **Examenvorm:** | Praktijkexamen met toelatingsfase<br><br>Het praktijkexamen met toelatingsfase is een afsluitende praktijktoets met een aanvullende toelatingseis. De kandidaat kan pas deelnemen wanneer aan vooraf bepaalde voorwaarden is voldaan. Tijdens het examen wordt beoordeeld of de kandidaat zelfstandig en volgens de gestelde normen kan functioneren in een realistische beroepssituatie. |

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

| **Werkproces: D1-K1-W1** | | | |
|---|---|---|---|
| **Titel werkproces** | **Uit te voeren** | **Aanwijzingen voor de opdracht** | **Resultaat** |
| Bereidt een eenvoudige instructie en/of training voor | De beginnend beroepsbeoefenaar maakt een keuze tussen instructie of training, bepaalt het doel en legt te behalen resultaten en activiteiten vast in een plan, inclusief oefendoelen en randvoorwaarden. | De beginnend beroepsbeoefenaar plant activiteiten logisch, formuleert concrete doelen en kiest passende middelen. De beginnend beroepsbeoefenaar controleert functionaliteit en veiligheid, bouwt conform opleidingssystematiek en communiceert het plan volgens procedures. | De beginnend beroepsbeoefenaar levert een leesbaar en uitvoerbaar plan voor de eenvoudige instructie en/of training op, inclusief aanwezige middelen en materialen die gecontroleerd zijn. |

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

| **Werkproces: D1-K1-W2** | | | |
|---|---|---|---|
| **Titel werkproces** | **Uit te voeren** | **Aanwijzingen voor de opdracht** | **Resultaat** |
| Geeft een eenvoudige instructie en/of training aan zijn team | De beginnend beroepsbeoefenaar introduceert een eenvoudige instructie of trainingsactiviteit volgens plan en legt doelen en aanpak helder uit. Hij demonstreert handelingen, observeert en bewaakt voortgang veilig. | De beginnend beroepsbeoefenaar toont een zelfverzekerde houding, gebruikt effectief stemgebruik, geeft heldere instructies, luistert aandachtig, reageert adequaat, motiveert en ontwikkelt het team met feedback, adviezen en haalbare opdrachten. | De eenvoudige instructie en/of training is volgens planning afgerond en veilig verlopen, waardoor het team volgens het beoogde verloop heeft kunnen oefenen. |

| **Werkproces: D1-K1-W3** | | | |
|---|---|---|---|
| **Titel werkproces** | **Uit te voeren** | **Aanwijzingen voor de opdracht** | **Resultaat** |
| Evalueert de resultaten van een eenvoudige instructie en/of training | De beginnend beroepsbeoefenaar controleert tijdens de evaluatie of de doelen van een eenvoudige instructie of training zijn behaald. Hij bespreekt uitkomsten met zijn team en beoordeelt prestaties. | De beginnend beroepsbeoefenaar verzamelt relevante gegevens over teamprestaties, stelt vragen, luistert aandachtig en stimuleert deelname. Hij rapporteert nauwkeurig aan zijn leidinggevende en bewaakt toepassing van het geleerde. | De beginnend beroepsbeoefenaar evalueerde de eenvoudige instructie/training en beoordeelde de prestaties van individu en team. De resultaten werden gerapporteerd aan de leidinggevende/militaire meerdere. |

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

| Werkprocessen | Inhoud | Aanwijzingen |
|---|---|---|
| Alle kerntaken en werkprocessen | Beoordeling praktijkexamen (gefaseerd) | Het exameninstrument bestaat uit twee fasen:<br>• **Fase 1 – Toelatingsfase (beoordeling via bewijsproduct)**<br>• **Fase 2 – Praktijkexamen (beoordeling via observatie)**<br><br>**Fase 1 – Toelatingsfase**<br>In deze fase worden specifieke werkprocessen beoordeeld aan de hand van een ingeleverd bewijsproduct (bijvoorbeeld een verslag, analyse of uitgewerkte opdracht).<br><br>Per werkproces wordt het oordeel **Voldaan / Niet voldaan** toegekend.<br>• Er worden geen punten toegekend.<br>• Deze fase telt niet mee voor het eindcijfer.<br>• Deze fase maakt geen onderdeel uit van de cesuurbepaling.<br>• De student wordt alleen toegelaten tot Fase 2 wanneer alle betreffende werkprocessen met ‘Voldaan’ zijn beoordeeld.<br><br>**Fase 2 – Praktijkexamen**<br>In deze fase worden werkprocessen beoordeeld op basis van observatie van het handelen in een realistische beroepssituatie.<br>Beoordeling gebeurt aan de hand van een puntenschaal:<br>• **O = onvoldoende (0 punten)**<br>Wanneer het criterium niet op een acceptabele manier is uitgevoerd, zoals verwacht in de beroepspraktijk.<br>• **V = voldoende (1 punt)**<br>De uitvoering voldoet aan het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar.<br>• **G = goed (2 punten)**<br>De uitvoering is bovengemiddeld en overstijgt het basisniveau.<br><br>Alle behaalde punten in Fase 2 worden bij elkaar opgeteld.<br>Op basis van de vastgestelde cesuur wordt de slaag-/zakbeslissing en het eindcijfer bepaald. |

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

| **Examen** | | |
|---|---|---|
| **Werkprocessen** | **Inhoud** | **Aanwijzingen** |
| Alle kerntaken en werkprocessen | Het examen bestaat uit het uitvoeren van het praktijkexamen (Fase 2) | Het praktijkexamen (Fase 2) bestaat uit het uitvoeren van beroepshandelingen in een realistische of gesimuleerde beroepscontext.<br><br>De examinator observeert en beoordeelt de uitvoering tijdens het werken.<br><br>Tijdens of direct na de uitvoering kan de examinator de student kort bevragen ter verduidelijking van gemaakte keuzes of uitgevoerde handelingen.<br><br>Deze toelichting is ondersteunend van aard en vormt geen afzonderlijk beoordelingsonderdeel.<br><br>De beoordeling is uitsluitend gebaseerd op:<br>• De geobserveerde uitvoering, en<br>• Het gerealiseerde eindresultaat. |

# Toelichting bij dit servicedocument

Dit servicedocument geeft een beknopt overzicht van de opbouw en inhoud van het exameninstrument. Het document is bedoeld om opleidingen en examencommissies te helpen bij de **oriëntatie op het examenproduct**.

Omdat exameninstrumenten zelf niet vrij gedeeld kunnen worden, biedt dit servicedocument inzicht in onder andere:

- De structuur van het examen
- De relatie met het kwalificatiedossier of keuzedeel
- De toetsmatrijs
- De manier van beoordelen

Op basis van deze informatie kunnen opleidingen doorgaans goed beoordelen of het exameninstrument aansluit bij hun onderwijs en examinering.

## Voorbeelden van examenmateriaal

Wilt u een beter beeld krijgen van de manier waarop Exalo examens ontwikkelt? Op onze website vindt u een aantal **voorbeelddocumenten** die laten zien hoe examens, beoordelingsformulieren en instructies zijn opgebouwd.

Deze voorbeelden zijn te vinden via: https://exalo.nl/ons-concept/

## Veelgestelde vragen

Veel praktische vragen van opleidingen gaan bijvoorbeeld over:

- Hoe een exameninstrument wordt ingezet in de praktijk
- Hoe de beoordeling is opgebouwd
- Welke documenten worden meegeleverd
- Hoe het vaststellen door de examencommissie werkt

Op de productpagina van elk exameninstrument vindt u daarom een **uitgebreide FAQ** met antwoorden op de meest gestelde vragen.

## Afnamevorm van het examen

Exalo Media ontwikkelt exameninstrumenten met een afnamevorm die past bij de aard van het werkproces of het keuzedeel. Afhankelijk van het examen kan dit bijvoorbeeld bestaan uit een praktijkopdracht, een beroepsproduct, een gesprek, een observatie in de praktijk of een combinatie van deze onderdelen. In het servicedocument staat beschreven **welke afnamevorm voor dit exameninstrument is uitgewerkt** en hoe de beoordeling plaatsvindt.

Wij realiseren ons dat opleidingen hun onderwijs en examinering soms anders hebben ingericht. Het kan daarom voorkomen dat de standaard afnamevorm van een exameninstrument niet volledig aansluit bij de manier waarop een opleiding het onderwijs heeft georganiseerd.

In dat geval kan in overleg worden gekeken naar **alternatieve afnamevormen of aanpassingen aan het exameninstrument**. Denk bijvoorbeeld aan een andere combinatie van examenonderdelen of een aangepaste manier van beoordelen. Dergelijke aanpassingen worden altijd afgestemd met de opleiding en moeten plaatsvinden **voordat het exameninstrument ter vaststelling wordt aangeboden aan de examencommissie**.

Afhankelijk van de aard en omvang van de aanpassing kunnen hiervoor **ontwikkel- of aanpassingskosten** in rekening worden gebracht. Heeft uw opleiding specifieke wensen rondom de afnamevorm van het examen? Neem dan gerust contact met ons op om de mogelijkheden te bespreken.

# Vaststelling van het exameninstrument

Exameninstrumenten van Exalo worden aangeboden voor gebruik via een **Route 2 vaststellingsprocedure**. Dit betekent dat het exameninstrument wordt vastgesteld door de **examencommissie van de onderwijsinstelling** die het examen gebruikt.

Wij adviseren daarom om vóór aanschaf of inzet **af te stemmen met de eigen examencommissie** of deze werkwijze aansluit bij het beleid van de instelling. Het servicedocument en de bijbehorende toetsmatrijs zijn opgesteld om examencommissies te ondersteunen bij deze beoordeling.

## Vragen of aanvullende informatie

Heeft uw opleiding of examencommissie aanvullende vragen over het exameninstrument, de documentatie of de inzet in de praktijk? Neem dan gerust contact met ons op. Wij denken graag mee:

- ➔ https://exalo.nl
- ➔ info@exalo.nl